

раціонального використання державних коштів, недопущення бюджетних правопорушень як у діяльності органів Державної казначейської служби України, так і в роботі головних розпорядників коштів.

Література:

1. Бюджетний кодекс України: за станом на 01.10.2016 [Електронний ресурс] / Верховна Рада України від 08.07.2010 р. №2456-VI. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2542-14>.

2. Юрій С.І. Казначейська система: підручник / С.І. Юрій, В.І. Стоян, О.С. Даневич. – Тернопіль: Карт-бланш, 2006. – 818 с.

Коломийчук Н.М.

*К.е.н., доцент кафедри фінансів ім. С.І. Юрія
Тернопільського національного економічного університету*

ДЕРЖАВНИЙ ВНУТРІШНІЙ ФІНАНСОВИЙ КОНТРОЛЬ В ПРОЦЕСІ БЮДЖЕТНОГО ПЛАНУВАННЯ

Особливе місце в системі державного внутрішнього фінансового контролю займає попередній контроль, який здійснюється у процесі складання проектів бюджетів усіх рівнів. За допомогою цього контролю органи державної влади, державного управління і місцевого самоврядування мають змогу попередити фінансові зловживання, пов'язані з формуванням дохідної й видаткової частини бюджетів. Головна перевага цього контролю – забезпечення раціональної та оптимальної мобілізації всіх дохідних джерел, а також цільового, ефективного й економного використання бюджетних коштів у майбутньому.

Бюджетне планування спрямоване на підвищення ефективності, дієвості й прозорості державного сектору економіки і проводиться шляхом встановлення бюджетних цілей не тільки на наступний рік, а й на перспективу. Тому порядок фінансового планування безпосередньо визначає характер бюджетного процесу. Щорічна ж зміна законодавства, зумовлена ухваленням бюджету, може свідчити про періодичне підлаштування правового поля під потреби бюджетного процесу для компенсації недопрацювань у підготовчий період.

До системних проблем у бюджетному плануванні в нашій державі, які враховуються при здійсненні фінансового контролю належать:

- недостатнє обґрунтування прогнозованих показників економічного і соціального розвитку;
- низька якість економічного прогнозування, через що макроекономічні показники, які закладаються в основу бюджету, які часто не збігаються з фактичними;
- значне переважання фінансових ресурсів, необхідних для реалізації державних цільових програм, над реальними можливостями бюджетів усіх рівнів.

У контексті оцінювання якості прогнозно-планової роботи у бюджетному процесі важливо провести аналіз валового внутрішнього продукту, інфляції, обсягів промислового виробництва, експорту та імпорту й офіційного курсу гривні. Від точності прогнозу розвитку макроекономічної ситуації у кінцевому результаті залежатиме ефективність бюджетного процесу. Однак, урядом допускаються значні прорахунки при визначенні більшості індикаторів, які враховувались при плануванні державного бюджету. Часто фактичне значення практично всіх показників не відповідає прогнозним розрахункам Кабінету Міністрів України під час формування бюджету.

Незадовільний стан планово-прогнозованої роботи впливає на всю систему управління бюджетом у нашій країні. У бюджетному процесі його суб'єкти приділяють увагу питанням, що виходять за межі періоду одного бюджетного року, і повторюють минулі асигнування без всебічного оцінювання існуючих програм з точки зору їхньої раціональності, ефективності й реальності досягнення конкретних цілей. У сучасних умовах бюджетне планування має бути спрямоване на вирішення завдань оптимізації фінансування державних програм за умови економії та суворої дисципліни щодо витрачання бюджетних коштів.

Перебуваючи під впливом перманентної боротьби за владу базових інституцій держави, планова робота не виконує повною мірою свої завдання, внаслідок чого знижується ефективність бюджетного процесу. Це виражається у порушенні регламенту бюджетного процесу і визначенні нереалістичних бюджетних параметрів та ускладнює інтеграцію бюджету в загально-економічну стратегію розвитку країни.

Недотримання встановлених законодавством термінів проходження стадій бюджетного процесу породжує проблему щодо зміни бюджетних циклів в Україні. Це являється у подальшому порушенні проходження стадій бюджетного процесу на місцевому рівні, ухваленні місцевих бюджетів та зупиненні дії бюджетних програм.

Нормативно-правове виконання законів України про Державний бюджет України неодноразово забезпечувалося Кабінетом Міністрів України із суттєвими недоліками й прорахунками. Окремі рішення щодо виконання державного бюджету приймалися з порушенням чинного законодавства зі значним затриманням, що в деяких випадках призвело до втрат бюджетних надходжень.

Сучасна політико-правова конструкція бюджетного процесу містить ряд недоліків, які формують систему загроз бюджетній безпеці й потребують вжиття дієвих заходів на державному рівні. Перш за все, йдеться про недотримання нормативних вимог законодавства щодо ухвалення Закону про Державний бюджет України, часту зміну його редакції, нестабільність правової бази та свавільне вирішення державними чиновниками значної кількості важливих регуляторних питань. Внаслідок цього гальмується розвиток конкуренції й спостерігається інституційне втручання в економічні процеси.

Круп'як І.Й.

*К.е.н., старший викладач кафедри фінансів ім. С.І. Юрія
Тернопільського національного економічного університету*

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ЗОВНІШНЬОБОРГОВИХ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ ДЕРЖАВИ В УМОВАХ ЕКОНОМІЧНОЇ НЕСТАБІЛЬНОСТІ

В умовах економічної нестабільності необхідність збільшення валютних резервів, значні бюджетні дефіцити, залежність від імпорту енергоносіїв, від'ємне сальдо платіжного балансу, а також потреби технічного переозброєння більшості галузей національної економіки зумовлюють нарощення обсягів зовнішньоборгових зобов'язань